

Inzichtelijk voor peuters Digitaal

Analyse doelen Jonge Kind
peuters (pre-fase)

December 2022

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2022 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Aanbodsdoelen Jonge Kind

Op verzoek van het ministerie van OCW heeft SLO inhoudskaarten met aanbodsdoelen voor het jonge kind ontwikkeld. Ze brengen in kaart waaraan met jonge kinderen gewerkt kan worden, in de voorschoolse periode en in de eerste jaren van de basisschool. De aanbodsdoelen geven een richting waarin kinderen onderwerpen verkennen en ermee leren omgaan. Ze zijn samengesteld door SLO-specialisten op de verschillende leergebieden in samenwerking met experts en voorgelegd aan het onderwijsveld.

De inhoudskaarten met aanbodsdoelen Jonge Kind helpen pedagogisch medewerkers en leerkrachten om te komen tot een beredeneerd aanbod voor alle ontwikkelingsgebieden. Het doel is het inhoudelijk repertoire van de professionals te vergroten en versterken om zo een kwalitatief hoog aanbod aan jonge kinderen te bieden.

Volgsystemen Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse kindvolgsystemen op de markt. Deze volgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Analyses van volgsystemen Jonge Kind

Sinds 2013 analyseert SLO in hoeverre de aanbodsdoelen vóórkomen in (veel gebruikte) volgsystemen Jonge Kind. Dit ook in opdracht van het ministerie van OCW. Bij deze analyses richt SLO zich op de doelen voor taal, rekenen-wiskunde, sociaal-emotioneel en bewegingsonderwijs zoals die op de inhoudskaarten staan beschreven. SLO wil met de analyse een objectief beeld geven. Daarom wordt elk volgsysteem steeds door meerdere analisten met een onderwijsachtergrond bekeken, voordat wordt bepaald of een doel aanwezig, niet aanwezig of deels aanwezig is. Dat betekent overigens niet dat een volgsysteem niet voldoet als doelen ontbreken: er kan door de uitgever bewust voor gekozen zijn om bepaalde doelen wel of niet op te nemen (zie reactie uitgever).

Analyserapportage per volgsysteem Jonge Kind

De analyserapportage vermeldt welke SLO-doelen Jonge kind wel en niet in beeld gebracht worden door het volgsysteem en kan daarmee behulpzaam zijn voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij het kiezen van een volgsysteem dat past bij de eigen situatie.

Iedere rapportage bestaat uit drie delen. In het eerste deel geeft de uitgever een reactie op de uitgevoerde analyse en op de rapportage van de analyse. Het tweede deel is een objectieve beschrijving van het volgsysteem. In het derde deel worden de analyseresultaten in tabelvorm weergegeven met een eventuele toelichting op de analyseresultaten.

Alle analyserapportages worden op dezelfde wijze weergegeven en worden gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

DEEL 1: Inzichtelijk voor peuters Digitaal Reactie van de uitgever

Hier bieden we de uitgever de mogelijkheid om een reactie te geven op de uitgevoerde analyse(s) en op de rapportage van de analyse(s).

Taal	De doelen m.b.t. woordenschat en woordgebruik komen niet expliciet terug in de observatielijsten van Inzichtelijk. Het woordschataanbod wordt in het dagelijks handelen en aanbod verweven. Er wordt gewerkt aan de hand van een woordschataanbod. Elke dag staat een woord van de dag centraal, waarbij op thematische wijze aan het woordschatonderwijs wordt gewerkt. Op deze manier werk je automatisch aan bijvoorbeeld doelen als het uitbreiden van de receptieve en productieve woordenschat. De doelen verwerken in een observatielijst is naar onze mening tijdrovend en weinig zeggend. Overige doelen die als 'niet aanwezig' zijn aangevinkt, zijn over het algemeen doelen die niet expliciet, maar impliciet worden aangeboden. Door aan andere doelen te werken, komen ook deze doelen impliciet aan bod. Een goed voorbeeld hiervan is het doel: 'Spelletjes spelen rondom taal.' Dit doel komt impliciet aan bod omdat bij andere doelen spelletjes rondom taal gedaan worden, dus automatisch ook aan dit doel wordt gewerkt.
Rekenen-wiskunde	De meeste doelen rondom rekenen zijn verwerkt in Inzichtelijk. Twee doelen die niet opgenomen zijn hebben te maken met 'nadenken over.' Doordat de vaardigheid waar dit over gaat in Inzichtelijk is verwerkt, zal het kind tijdens de begeleiding of het spelen ook nadenken over de onderwerpen.
Sociaal-emotionele ontwikkeling	Inzichtelijk heeft de sociaal-emotionele lijn ingevoerd voordat de aanbodsdoelen bij SLO algemeen bekend zijn gemaakt. De 2 doelen die nog niet in Inzichtelijk verwerkt zijn, zullen we in de zomervakantie van 2023 toevoegen.
Bewegingsonderwijs	Inmiddels heeft SLO de aanbodsdoelen voor bewegingsonderwijs aangepast. Wij gaan deze wijzigingen kritisch bekijken en zullen in de zomervakantie van 2023 eventueel onze doelen hierop scherpstellen.

DEEL 2: Inzichtelijk voor peuters Digitaal Beschrijving

Titel	Inzichtelijk voor peuters Digitaal
Auteur(s)	M. Ghijsen; R. van Noord
Uitgever	Inzichtelijk Onderwijs
Jaar van uitgave	2016
Doelgroep	Kinderen van 2 tot 4 jaar
Samenstelling van het volgsysteem	Plannings- en registratiesysteem voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Daarnaast is het ook mogelijk administratie m.b.t. 0-2 jarigen bij te houden via een compactversie. Het instrument is zowel digitaal als op papier verkrijgbaar.
Doorgaande lijn	Voor kleuters is er Inzichtelijk voor groep 1-2. Door gebruik van beide instrumenten wordt er gewerkt aan een doorgaande ontwikkeling bij het kind en is er sprake van een ononderbroken leerlijn van de voorschool naar groep 1-2-3. Inzichtelijk voor groep 4-8 is in ontwikkeling.
Geanalyseerde onderdelen	De observatielijsten gecijferdheid, geletterdheid en motoriek, de groepsplannen gecijferdheid en geletterdheid en de groepsoverzichten sociaal-emotionele ontwikkeling.
Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem	<p>"Inzichtelijk Onderwijs heeft een digitale werkwijze ontwikkeld voor het volgen van de ontwikkeling van zowel peuters als leerlingen in groep 1-2 en 3. Door het berekende aanbod krijgen pedagogisch medewerkers/ leerkrachten zicht op de doorgaande leerlijnen, de (onderwijs-)behoeften van de kinderen en hun opbrengsten. Er is sprake van een optimale afstemming op de ontwikkeling van de kinderen.</p> <p>In Inzichtelijk werk je doel- en handelingsgericht.</p> <p>Inzichtelijk gaat uit van de speerdoelen per maand die zijn uitgewerkt in kant en klare differentiatieplannen, ook wel groepsplannen genoemd (3 niveaus: A, B en C). Inzichtelijk is een kapstok waaraan verschillende spelvormen, (groeps-)activiteiten, materialen en bronnen kunnen worden opgehangen. Hierdoor behoudt de pedagogisch medewerker/ leerkracht de vrijheid om vorm te</p>

	<p>geven aan zijn/ haar eigen activiteiten aanbod en onderwijs zonder de leerlijnen en de wijze waarop het jonge kind zich ontwikkelt uit het oog te verliezen. Het thematisch werken is met deze werkwijze geen enkel probleem.”</p>
<p>Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem</p>	<p>“Spelen en ervaren staan aan de basis van leren. Vanuit betekenisvol spel krijgt een kind vat op de wereld om hem heen. Door bepaalde impulsen aan dit spel toe te voegen, zorg je ervoor dat het kind wordt uitgedaagd op een speelse, kind-eigen manier. Inzichtelijk ondersteunt hierbij door middel van gedifferentieerde aanbodsdoelen, praktijkgerichte registratie en een planningsgedeelte.”</p>
<p>Inhoud</p>	<p>Inzichtelijk gaat uit van handelingsgericht werken en hanteert een maandelijkse cyclus van observeren, signaleren, registreren en evalueren. Het instrument bevat een planningsstelsel en een registratiesysteem. In het registratiesysteem zijn observatielijsten voor ontluikende geletterdheid, ontluikende gecijferdheid, sociaal emotionele ontwikkeling en motoriek opgenomen. Voor woordenschat zijn er woordenschatpakketten per thema, met een dagelijks aanbod.</p> <p>De te observeren doelen komen eerst in de weekplanning aan bod. In het weekoverzicht wordt de planning van het aanbod weergegeven in een weekschema en weekplanning en is er de mogelijkheid om notities te maken per kind in het logboek. Hierin kan de pedagogisch medewerker onder andere een reflectie op de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de kinderen wegzetten, maar ook gebeurtenissen die belangrijk zijn om niet te vergeten (overdracht duo-collega). Daarnaast is er een optie om een verslaglegging van gesprekken over een kind vast te leggen. Met het instrument kunnen groepsplannen en kind-overzichten worden samengesteld. Ook kunnen de resultaten op individueel- en groepsniveau worden bekeken en geanalyseerd.</p> <p>De sociaal emotionele ontwikkeling van een leerling is de basis. Alleen als een kind zich competent en veilig voelt kan hij openstaan voor leren. Het is dan ook belangrijk dat de pedagogisch medewerker veel aandacht besteedt aan de sfeer en het klimaat in de groep. Ieder kind heeft zijn eigen karakter en de hierbij behorende uitdagingen. De rol van de pedagogisch medewerker is deze uitdagingen</p>

	<p>signaleren, erkennen en het kind begeleiding te bieden. Het onderdeel SEO biedt hier houvast bij.</p> <p>Indien een voorschool onderdeel uit maakt van een groter geheel (IKC of brede school) waarbij er al een volgsysteem voor sociaal emotionele ontwikkeling is, kan ook hiervoor gekozen worden. De resultaten van dit systeem kunnen opgenomen worden in de weekplanning/groepsoverzichten.</p>
Aspecten taalontwikkeling	<p>In de observatielijst ontluikende geletterdheid komen de volgende taalaspecten aan de orde:</p> <p>Boekbegrip:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boekoriëntatie, • verhaalbegrip, • oriëntatie op geschreven taal, • functioneel 'lezen' en 'schrijven'; • relatie gesproken en geschreven taal <p>Taalbewustzijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauwkeurig luisteren • bewustzijn van zinnen en woorden, • rijmen; <p>Vertellen en luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spraakontwikkeling, • gesprekken voeren, • luisteren, • vragen stellen.
Aspecten rekenontwikkeling	<p>In de observatielijst ontluikende gecijferdheid komen de volgende rekenaspecten aan de orde:</p> <p>Tellen en getalbegrip:</p> <ul style="list-style-type: none"> • telrij en hoeveelheden; • bewerkingen; • getallen; • vergelijken. <p>Metten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lengte, omtrek en oppervlakte; • geld; • tijd; • inhoud; • gewicht; • verhoudingen.

	<p>Meetkunde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • construeren; • opereren; • oriënteren.
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	<p>Het onderdeel sociaal emotionele ontwikkeling is gebaseerd op de (sub)domeinen zoals deze worden onderscheiden bij de SLO-doelen Jonge kind. De volgende indeling wordt daarbij gehanteerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omgaan met jezelf; • omgaan met anderen; • zelfstandigheid • sociale vaardigheden; • werkhouding en concentratie; • samenspel.
Aspecten bewegingsonderwijs	<p>In de observatielijst motoriek komen de volgende aspecten aan de orde:</p> <p>Motorische handelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oog-hand coördinatie • spelen met zand; • voorbereidend schrijven; • spelen met klei. <p>Knutselen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prikken; • vouwen; • scheuren; • knippen; • plakken. <p>Tekenen of verven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekenen; • verven met vingers; • verven met kwast; • stempelen. <p>Grove motoriek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • balanceren; • klimmen; • balspelen; • rennen en springen.
Werkwijze	<p>Inzichtelijk werkt aan de hand van de volgende werk cyclus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jaarplanning (speerdoelen) • groepsplan (differentiatieplan) • weekoverzicht (weekschema, weekplanning & logboek)

	<ul style="list-style-type: none"> • observatielijst • evaluatie • jaarplanning (speerdoelen) • etc. <p>Alle doelen voor de domeinen geletterdheid, gecijferdheid en motoriek zijn verdeeld over tien maanden van het jaar. Hierbij is er onderscheid gemaakt naar drie niveaugroepen (A – 3,3 tot 4 jaar, B – 2,5 tot 3,3 jaar en C - 2 tot 2,5jr). Elk (sub)domein komt een aantal keren per jaar aan de orde en levert dan de speerdoelen per maand. Aan de hand hiervan stelt de pedagogisch medewerker het groepsplan samen en daarna het weekoverzicht met daarin een planning van de activiteiten.</p> <p>Elke maand wordt de bij deze maand horende observatielijst ingevuld en daarna geëvalueerd. Op grond daarvan worden aan kinderen eventueel persoonlijke doelen toegekend voor de komende maand. Hierna wordt de cyclus weer uitgevoerd voor de nieuwe maand.</p>
<p>Aanwijzingen voor registratie</p>	<p>De pedagogisch medewerker noteert voor elk kind of deze het doel niet (-), enigszins/met hulp (+/-), voldoende (+) of op een hoger niveau (++) beheerst. Doelen worden concreet omschreven. Ook staat vermeld wanneer een of twee plusjes gescoord moeten worden. Door de gebruikte kleurcodering is meteen te zien op welk niveau de kinderen de doelen beheersen.</p>
<p>Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen</p>	<p>Na het invullen van de observatielijsten volgt de Evaluatie. Dit is mogelijk voor gecijferdheid en geletterdheid. De namen van kinderen die aan het eind van de maand een doel niet hebben behaald, worden automatisch bij de juiste domeinen in de evaluatiechecklist geplaatst. De pedagogisch medewerker vult daarna eventuele informatie in en bepaalt de gewenste interventie. Daarbij is keuze uit: nog te evalueren, geen actie, korte termijn-interventie (kind komt de volgende maand automatisch in C-groep op het groepsplan), lange termijn-interventie (kind komt in C-groep als het doel nogmaals aan bod komt) en individueel (één specifiek doel bij het onderdeel individueel op het groepsplan). Individueel wordt ingezet wanneer een kind in zijn ontwikkeling buiten de basisondersteuning valt en een individueel handelingsplan noodzakelijk is.</p>

	<p>In de groepsplannen wordt ook uitgegaan van drie niveaugroepen (A, B en C) en een individueel niveau. Kinderen worden in een groep geplaatst, deels automatisch en deels handmatig. Met behulp van het groepsplan zoekt de pedagogisch medewerker afstemming op de onderwijsbehoeften van de kinderen. De differentiatie bij de doelen is in het groepsplan uitgewerkt, zodat het aanbod in de weekplanningen gedifferentieerd kan worden gepland. Bij elke groep kan de pedagogisch medewerker de vak/domeinspecifieke behoeften noteren. Daarnaast staan de doelen en de organisatie/ aanpak vermeld.</p>
<p>Opmerkingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De uitgever biedt starttrainingen voor nieuwe gebruikers waarin de visie en de werkwijze stap voor stap wordt uitgelegd. Daarnaast kunnen extra implementatiemomenten worden afgenomen, afgestemd op de wensen en behoeften van de school en is coaching on the job mogelijk. • Inzichtelijk is aangesloten bij het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy en is CRBKO gecertificeerd.

DEEL 3: Inzichtelijk voor peuters Digitaal Tabel met analyseresultaten op SLO-doelen

Legenda:		
■	=	aanwezig
▣	=	gedeeltelijk aanwezig
□	=	niet aanwezig
n.v.t.	=	niet van toepassing

Taal

(INHOUDSKAART AUGUSTUS 2020)

Mondelinge taalvaardigheid		
Woordenschat en woordgebruik	Uitbreiden van de receptieve woordenschat	□
	Uitbreiden van de productieve woordenschat	□
	Gebruiken van nieuwe woorden in andere situaties	□
	Gebruiken van steeds meer verschillende en complexere woorden	□
	(Nieuwe) woorden vormen	□
Spreken <i>Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing</i>	Uitspreken van alle klinkers en medeklinkers in een woord, zoals ook onbeklemtoonde lettergrepen en alle achter elkaar staande medeklinkers	■
	Klanken vormen met het Nederlandse klanksysteem	■
	Zinnen vormen	■
	Vertellen op een begrijpelijke en verstaanbare wijze	▣
	Beschrijven van iets of iemand uit de eigen omgeving met gebruik van losse woorden of eenvoudige zinnen	□
	Uitvoeren van eenvoudige, korte spreektaken met het doel om te amuseren of informeren	■

Non-verbale communicatie en visuele ondersteuning	Gebruiken van gebaren en mimiek om boodschappen te ondersteunen	■
	Vertellen aan de hand van (zelf meegenomen) materiaal	■
Toelichting <i>'Vertellen op een begrijpelijke en verstaanbare wijze' is gedeeltelijk gescoord omdat wel gekeken wordt naar het <u>goed</u> kunnen opzeggen van rijmpjes of het meezingen van liedjes, maar er wordt niet gesproken over begrijpelijk of verstaanbaar vertellen.</i>		
Luisteren	Ontwikkelen van verhaalbegrip	■
	Luisteren naar en begrijpen van uitleg over activiteiten en taken	■
	Luisteren naar en begrijpen van instructie(-s)	■
	Luisteren naar en begrijpen van een verhaal (eenvoudige chronologische structuur met korte zinnen)	■
	Luisteren naar liedjes en versjes	■
	Luisteren naar eenvoudige voorstellingen, belevenissen van volwassene of kind	☐
	Luisteren naar en begrijpen van gesproken tekst op radio, tv en internet	☐
	Samenvatten van wat wordt verteld	☐
	Evalueren van wat wordt verteld	☐
Toelichting -		
Gesprekken voeren	Gesprekjes voeren met de leidster en/of een ander kind	■
	Uiten van een mening en deze vergelijken met de mening van anderen	☐
	Beantwoorden van verschillende type vragen met korte taaluitingen en eventueel ondersteunt door gebaren	■
	Stellen van vragen om ergens meer over te weten te komen of hulp te krijgen	■

	Kennismaken met enkele gespreksregels	☐
	Gebruiken van gebaren en mimiek om gespreksbijdragen te ondersteunen	☒
	(Spontaan) reageren op een ander kind of de leidster	☒
Toelichting		
-		

Aanvankelijk lezen		
Leesplezier	Ontwikkelen van leesplezier vanuit een rijke leesomgeving	☒
	Meeleven met prentenboeken (leesbeleving)	☐
	Genieten van voorgelezen versjes, gedichtjes, rijmpjes of verhalen	☒
Toelichting		
<i>'Ontwikkelen van leesplezier vanuit een rijke leesomgeving' is gedeeltelijk gescoord omdat in Inzichtelijk in het groepsplan wel een rijke leesomgeving wordt aanbevolen, maar het geen onderdeel is in de observatielijst.</i>		
Oriëntatie op verhaal en tekst	Bladeren door (prenten-)boeken	☒
	Ontdekken dat illustraties ook een verhaal vormen	☒
	Herkennen van (bekende) veelvoorkomende pictogrammen	☒
	Herkennen van verschillende vormen van schriftelijke communicatie uit de eigen leefwereld	☐
	(Mondeling) reageren op 'tekst' met blijk van herkenning, waardering en eigen mening	☐

	Ontdekken dat er verschillende soorten schriftelijke bronnen zijn	☐
Toelichting -		
Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	Spelen met klanken (fonemen) en symbolen	☒
	Bewust worden van klanken in woorden	☒
	Spelen van spelletjes rond taal	☐
	Ontdekken van relaties tussen klanken en letters in een speelse context	☒
	Ervaringen opdoen in rijmen	☒
	Herkennen van symbolen	☒
Toelichting -		

Aanvankelijk schrijven		
Oriëntatie op geschreven taal	Interesse tonen in geschreven taal	☒
	Ontdekken dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen	☒
	Ervaren dat tekenen en tekens mogelijkheden bieden tot communicatie	☒
	Naschrijven, stempelen of typen van letters en woorden	☐
	Spelen met letters en woorden	☒
	Verschil ontdekken tussen 'schrijven' en 'lezen'	☐
	Verkennen van schrijven (krabbels), vooral via tekenen, krabbelen, letterachtige vormen, letter-/tekenreeksen	☐
Toelichting -		

Taalbeschouwing		
	Op speelse wijze bezig zijn met taal	☐
	Bewust worden van het eigen taalgebruik	☐
	Bewust worden dat je over taal kunt praten	☐
Toelichting		
-		

Rekenen-wiskunde
(INHOUDSKAART DECEMBER 2019)

GETALLEN: Getalbegrip		
Telrij	Noemen van namen van telwoorden	■
	Opzeggen van stukjes telrij (akoestisch tellen)	■
Toelichting -		
Hoeveelheden	Tellen van kleine hoeveelheden	■
	Synchroon tellen	■
	Leggen van één-op-één relaties door voorwerpen aan elkaar te koppelen, bij elkaar te leggen of te verbinden	■
	Vergelijken van kleine hoeveelheden 'op het oog' of door gelijke rijtjes te maken; en vergelijken van grotere hoeveelheden met groot verschil in aantal 'op het oog'	■
	Omgaan met begrippen rond hoeveelheden	■
	(Her)kennen van kleine groepjes (2 of 3) zonder tellen	■
	Nadenken over de functie van tellen en de betekenis van telwoorden	☐
	Nadenken over begrippen als (heel) veel en (heel) weinig	☐
Toelichting -		
Getallen	Herkennen en benoemen van enkele cijfers en getallen	■
	Verkennen van cijfers en getallen die in het dagelijks leven gebruikt worden	■
Toelichting -		

Relaties tussen telrij, hoeveelheden en getallen	Ontdekken dat getsymbolen, tellen, telwoorden en hoeveelheden iets met elkaar te maken hebben	■
Toelichting -		

GETALLEN: Bewerkingen		
	Ervaring opdoen met optellen en aftrekken door steeds een voorwerp (of persoon) erbij of eraf te halen en te beseffen dat het eentje meer of minder wordt	■
	Ervaring opdoen met het 'eerlijk' verdelen	■
	Omgaan met begrippen rond optellen, aftrekken en verdelen	■
Toelichting -		

METEN EN MEETKUNDE: Meten		
Lengte, omtrek en oppervlakte	Vergelijken op lengte	■
	Voorwerpen sorteren op basis van lengte	■
	Omgaan met begrippen rond meten	■
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en omgaan met begrippen daarbij	■
	Meten van eigen lichaamslengte	☐
Toelichting -		

Inhoud	Vergelijken op inhoud	■
	Ervaring opdoen met inhouden door vullen, overgieten en leegmaken	■
	Ervaring opdoen met begrippen rond inhoud	■
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en herkennen van begrippen	■
Toelichting -		
Gewicht	Ontdekken en onderzoeken van wat zwaar, heel zwaar en licht is en deze begrippen herkennen	■
	'Tillen' en 'wegen' van verschillende voorwerpen en vergelijken wat zwaarder is of het zwaarst en wat lichter is of het lichtst en deze begrippen leren herkennen	■
	Ervaring opdoen met meten van gewicht met informele 'weeginstrumenten' en maten	■
Toelichting -		
Tijd	Verkennen van de indeling en het verloop van de dag (dagritme) en de namen voor de verschillende momenten.	■
	Navertellen van gebeurtenissen in de juiste volgorde	■
	Gesprekjes voeren waarin begrippen voorkomen die te maken hebben met tijdsbeleving en tijdsbesef	■
	Ontdekken van de functie van een klok	■
Toelichting -		

Geld	Omgaan met (en imiteren van) kopen, verkopen en betalen	■
	Kennismaken met geld (munten en biljetten) en ervaren dat het een betaalmiddel is	■
	Ervaring opdoen met begrippen rond geld	■
Toelichting -		

METEN EN MEETKUNDE: Meetkunde		
Oriënteren in de ruimte	Ervaring opdoen met meetkundige begrippen	■
	Vertellen over situaties en voorwerpen en waar deze zich bevinden	■
	Gesprekjes voeren over concrete voorwerpen en situaties die niet direct zichtbaar zijn (voorstellingsvermogen)	□
Toelichting <i>'Gesprekjes voeren over concrete voorwerpen en situaties die niet direct zichtbaar zijn (voorstellingsvermogen)' is gedeeltelijk gescoord omdat dit aspect niet in de observatielijst voor komt, maar wel in het groepsplan (bij subgroep A).</i>		
Construeren	Construeren met vrij constructiemateriaal	□
	Construeren met meetkundig constructiemateriaal en ook nabouwen	■
	Ontwerpen van mozaïek- en kettingpatronen	□
	Construeren met papier (vouwen) en op papier	■
Toelichting <i>'Ontwerpen van mozaïek- en kettingpatronen' is gedeeltelijk gescoord omdat dit aspect niet in de observatielijst voor komt, maar wel in het groepsplan (bij subgroep C).</i>		

Opereren met vormen en figuren	Onderzoeken van eigenschappen van voorwerpen en op basis van een eigenschap sorteren (classificeren)	■
	Onderscheiden en benoemen van meetkundige vormen	■
	Spelen/experimenteren rond zon en schaduw met vormen en figuren	■
	Experimenteren met spiegels en spiegelen	■
Toelichting -		

Verhoudingen		
	Experimenteren met verhoudingen	■
	Gesprekjes voeren over verhoudingen	■
Toelichting -		

Verbanden		
	Omgaan met symbolen en pictogrammen in een dagplanning	☐
	Samen experimenteren met het maken van een beelddiagram	☐
Toelichting -		

Sociaal-emotionele ontwikkeling

(ONTWIKKELINGSKAART NOVEMBER 2022)

Emotionele competenties		
Zelf (zelfbeeld)	Ontdekken van gevoelens en emoties van zichzelf	☐
	Ontdekken van de eigen kwaliteiten en krachten	☒
	Ontdekken van verschillen tussen zelf en ander	☒
Toelichting <i>Het item 'Ontdekken van gevoelens en emoties van zichzelf is gedeeltelijk gescoord omdat het in de observatielijst alleen gaat om 'Is trots als hij iets kan'.</i>		
Zelfsturing (zelf-management)	Grip krijgen op (eigen) gevoelens	☒
	Bijsturen/stoppen van ongewenst gedrag	☐
	Uitvoeren van eenvoudige opdrachten en/of doelen	☒
Toelichting -		
Relaties (sociale vaardigheden)	Plezier beleven in het omgaan met een ander	☒
	Spelen naast of met andere kinderen	☒
	Ontdekken wat het vraagt om in een groep deel te nemen	☒
	Open staan voor oplossingen bij conflicten	☐
Toelichting -		

Sociale competenties		
De ander (besef van de ander)	Open staan voor de emoties van een ander	☒
	Deel uitmaken van een groep	☒
	Inschatten van het gedrag van een ander	☒
Toelichting -		

Morele competenties		
Kiezen (keuzes maken)	Maken van een keuze	■
	Zelf willen doen	■
Toelichting		
-		

Bewegingsonderwijs

(INHOUDSKAART DECEMBER 2021)

Balanceren	Lopen in balans	■
	Rijden in balans	□
	Glijden in balans	□
	Zitten in balans	□
Klauteren	Met handen en voeten steunpunten zoeken bij het klauteren	■
Springen	Afzetten om te springen	□
Over de kop gaan	Om lengteas draaien en stoppen	□
Zwaaien	Meebewegen tijdens de zwaai	□
Toelichting -		

Mikken	Bal met vaart wegspele	■
	Gericht rollen of werpen	■
Jongleren	(Over-)rollen dat de bal goed ontvangen kan worden	□
Tikspelen	Weglopen van een tikker (pakker)	□
Toelichting <i>'Weglopen van een tikker (pakker)' is gedeeltelijk gescoord omdat wel is opgenomen 'tijdens het rennen van richting kunnen veranderen'. Dat kan plaatsvinden bij het uitvoeren het tikspel, maar het wordt niet expliciet benoemd.</i>		

Bewegen op muziek	Bewegingen maken op muziek	☐
Toelichting -		